

Till
Jordbruksdepartementet
103 33 Stockholm

Departementspromemorian Ds 2004:9 Genomförande av EU:s jordbruksreform i Sverige

Sammanfattande synpunkter

Centrum för biologisk mångfald (CBM) som i detta sammanhang främst bevakar miljömålen och deras uppfyllelse har, trots stora insatser av bl.a. miljöstöd, med stor oro noterat den fortsatta negativa utvecklingen med allt färre djurhållande brukare. Detta har påverkat våra slåtter- och betesmarker som är bland det mest centrala i odlingslandskapet när det gäller att bevara den biologiska mångfalden. Samtidigt är naturligtvis förutsättningarna för långsiktigt hållbara jordbruksföretag av största vikt.

När nu en ny jordbrukspolitik införs, vilket ur många aspekter är mycket berättigat, får det inte vara så att denna redan negativa utveckling ytterligare påskyndas utan helst skulle man vilja se en trendförändring till en mer positiv utveckling. Det är inte helt enkelt att genomskåda alla effekter av reformen, men CBM ser med oro på de konsekvenser som reformen kan få beträffande möjligheterna att nå samhällets uthållighets- och miljömål. Det presenterade förslaget kan medföra en avveckling av svenska nötköttsföretag och en försvagad hävd av gräsmarkerna vilket innebär förlust av natur- och kulturvärden i odlingslandskapet.

Framtida företag där lantbrukare kan klara en nödvändig långsiktig lönsamhet kräver en rationalitet som nås genom ökad storlek på företagen. Frikopplingen och uteblivna direktersättningar kommer med största sannolikhet kräva radikalt större företag än vad vi har idag. För mindre företag blir olika former av samverkan för att minska kostnaderna avgörande. Detta är oroande för skogsbygderna där många företag fortfarande är små.

Hävdkraven på betesmarkerna kommer att ha stor betydelse för utvecklingen och överlevnadsmöjligheterna. Kommer markägare att ta tillbaka sina arrenden och sköta dem väldigt extensivt själva för att bara komma åt stödrätterna, raserar det förutsättningarna för miljömålsuppfyllelsen. Med regeringens nuvarande förslag kan man förutse en rejäl minskning av dikoantalet om inte hävdkrav som i princip förutsätter årligt bete införs tillsammans med miljöersättningar av tillräcklig storlek i ett stärkt LBU-program.

CBM är positiv till den fortsatta kopplingen till 75 % av handjursbidragen. Det ökar väsentligt möjligheterna att de som har vidareuppfödning av tjurar eller stutar fortsätter med produktionen. Därigenom kan en fortsatt efterfrågan på kalv bidra till att producenter fortsätter med dikalvsproduktion.

Några viktiga aspekter att beakta i reformen är att

- **den föreslagna kopplingen av 75 % av handjursbidraget bibehålls**
- **ett starkt LBU-program via miljöersättningar till betesmarkerna kan garantera en fortsatt hävd**
- **att hävdkraven på åker- respektive betesmarkerna i tvärvillkoren formuleras så att ett passivt ägande utan årlig nöjaktig hävd - och en kapitalisering av stödrätterna - motverkas.**
- **LBU-programmet stärks med moduleringsmedel och ökad svensk medfinansiering. Moduleringsmedlen får inte - som enligt förslaget - användas till administration vid genomförandet av reformen vilket leder till motsatsen, ett försvagat LBU-program, oavsett om det bara är under omställningsperioden.**
- **Skevheten mellan slättbygder och skogsbygder bör beaktas när det gäller värdet på naturbetesmarker. Det är områden i skogs- och mellanbygder med de största arealerna naturbetesmarker som är viktigast att bevara om man vill bevara den biologiska mångfalden.**

Centrum för biologisk mångfald
Urban Emanuelsson/Föreståndare